

Postępowanie powypadkowe - ujęcie praktyczne

Kamil Sierzan
Główny Specjalista ds. BHP

WEBINARIUM
DOSTĘPNE TAKŻE W

REKOMENDUJE

DZIENNIK
GAZETA PRAWNA

Wypadki przy pracy

Problematyka wypadków przy pracy jest jednym z podstawowych zagadnień BHP w każdym zakładzie pracy, zarówno pod kątem ich prewencji, jak i samego postępowania powypadkowego.

W dobie pandemii koronawirusa powstaje wiele pytań i wątpliwości, jak należy przeprowadzić postępowanie, ale także czy wypadki podczas pracy zdalnej należy kwalifikować zgodnie z dotychczasową praktyką.

Podczas webinaru omówimy zarówno problematykę wypadków podczas tzw. home office, jak i różnice/sposoby postępowania powypadkowego.

Definicja wypadku przy pracy

Definicja ustawowa „wypadku przy pracy” jest bardzo szeroka i ogólna – składa się z 4 elementów. Są to:

- ✓ nagłość,
- ✓ związek z pracą,
- ✓ uraz,
- ✓ przyczyna zewnętrzna.

Art. 3 ust. 1 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1773 z późn.zm.)

Zdarzenie nagłe – czym jest nagłość?

„Nagłość” to w dużym uproszczeniu coś nieplanowanego, występującego zaskoczenia, natychmiastowo.

Nie ma sztywnej definicji – to pojęcie nieostre, ukształtowane w orzecznictwie.

Wyrok Trybunału Ubezpieczeń Społecznych z 19 września 1958 r. (nr IR III 140/58):

Przyjęto wówczas, że **cechę „nagłości” ma zdarzenie, którego czas trwania nie przekracza jednej dniówki roboczej. Zdarzeniem nagłym jest więc zarówno trwający kilka sekund kontakt dłoni stolarza z piłą tarczową, jak i kilkugodzinne oddziaływanie na palacza kotłów centralnego ogrzewania tlenku węgla (czadu).** „Nagłość” określa czas oddziaływania czynnika niebezpiecznego na organizm człowieka. Skutki tego oddziaływania mogą ujawnić się natychmiast lub dopiero po pewnym czasie – po kilku dniach, a nawet tygodniach. Przyjęty pogląd utrwalił się w orzecznictwie.

Przyczyna zewnętrzna – czyli?

Przyczyną zewnętrzną jest co do zasady **oddziaływanie na człowieka czegoś występującego poza organizmem** – jak np. działanie osób trzecich, warunki atmosferyczne, maszyny i urządzenia wprawione w ruch itp.

Nie ma przyczyny zewnętrznej, gdy uraz jest następstwem zakłóceń wywołanych przez czynnik tkwiący wyłącznie w organizmie poszkodowanego, tj. przyczynę wewnętrzną. Np. uraz wskutek upadku spowodowanego atakiem epilepsji, śmierć w wyniku zawału mięśnia sercowego w okolicznościach nie odbiegających rażąco od warunków powszechnie przyjmowanych za normalne.

Choroby przewlekłe to co do zasady nie wypadek przy pracy – choć z pewnymi wyjątkami, jak np. zawał serca wywołany ponadnormatywnym obciążeniem psychicznym.

Uraz – naruszenie tkanek

Bardzo szeroka definicja:

„Uraz” jest uszkodzeniem tkanek ciała lub narządów człowieka wskutek działania czynnika zewnętrznego.

Może to być skaleczenie, potłuczenie, skręcenie, zwichnięcie – nawet drobne.
Przykład biurowy – skaleczony palec.

Nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w związku z pracą, a nie spowodowało „urazu”, nie jest wypadkiem przy pracy. Np. gdy ktoś uderzył się w kolano i go boli, ale lekarz nie stwierdził urazu.

Związek z pracą – najbardziej problematyczny punkt przy pracy zdalnej

„Może zachodzić zarówno wówczas, gdy do urazu dojdzie **podczas wykonywania pracy, jak i podczas pozostawania tylko w dyspozycji pracodawcy** (lub innego podmiotu), na rzecz którego miała być świadczona praca (oczekiwanie na polecenia: na terenie zakładu lub w innym, wyznaczonym przez pracodawcę lub ten podmiot miejscu).”

Home Office – definicja ta sama i związek z pracą do wykazania.

Praca zdalna powoduje znaczne problemy dowodowe oraz możliwość połączenia zadań służbowych z życiem prywatnym.

Świadczenia z tytułu wypadku

1. Jednorazowe odszkodowanie ok. 990 zł za każdy 1% uszczerbku na zdrowiu
2. 100% płatne zwolnienie lekarskie
3. Renta wypadkowa

Płatnikiem powyższych świadczeń jest ZUS, po otrzymaniu kompletu dokumentów, tj. prawidłowo sporządzonego protokołu powypadkowego, wraz z zaświadczeniem o stanie zdrowia i dokumentacją medyczną.

Obowiązki pracodawcy związane z wystąpieniem wypadku przy pracy

1. Udzielenie poszkodowanym pierwszej pomocy
2. Zabezpieczenie miejsca wypadku
3. Zawiadomienie o wypadku właściwego inspektora pracy/prokuratora
4. Powołanie zespołu powypadkowego
5. Ustalenie okoliczności i przyczyn wypadku
6. Sporządzenie i zatwierdzenie protokołu
7. Doręczenie protokołu poszkodowanemu
8. Doręczenie protokołu inspektorowi pracy
9. Zarejestrowanie wypadku
10. Sporządzenie karty statystycznej
11. Określenie środków i wniosków profilaktycznych

Ustalenie okoliczności wypadku

Zespół powypadkowy ma obowiązek:

- dokonania oględzin miejsca wypadku, w tym stanu technicznego maszyn i innych urządzeń technicznych, stanu urządzeń ochronnych, a także zbadania warunków wykonywania pracy i innych okoliczności, które mogły mieć związek z badanym zdarzeniem; **home office?**
- sporządzenia, w razie potrzeby, szkicu lub fotografii miejsca wypadku;
- wysłuchania wyjaśnień poszkodowanego – jeżeli stan jego zdrowia na to pozwala; **możliwe korespondencyjnie**
- zebrania informacji dotyczących wypadku od świadków; **możliwe korespondencyjnie**
- zasięgnięcia opinii lekarza, a w razie potrzeby, opinii innych specjalistów w zakresie niezbędnym do oceny rodzaju i skutków wypadku;
- zebrania innych dowodów dotyczących wypadku;
- dokonania prawnej kwalifikacji wypadku – zgodnie z ustawą o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych;
- określenia środków profilaktycznych oraz wniosków, w tym wynikających z oceny ryzyka zawodowego na stanowisku pracy, na którym wystąpił wypadek;
- wykorzystania w postępowaniu materiałów zebranych przez organy prowadzące śledztwo lub dochodzenie – jeżeli materiały te zostaną mu udostępnione.

Wypadki w drodze do pracy i z pracy

Co do zasady **praca zdalna dyskwalifikuje możliwość doznania przez pracownika wypadku w drodze do pracy i z pracy**, gdyż ta droga nie musi być pokonywana – pracownik sam zapewnia sobie miejsce.

W doktrynie i w praktyce występuje spór, co do wypadków pracownika zdalnego, np. w drodze z domu do biura co-workingowego albo kawiarni.

Przykład: hulajnoga

Praca zdalna a definicja wypadku

Analizując przepisy Kodeksu pracy, nie znajdziemy odpowiedniego uregulowania prawnego określającego taki sposób świadczenia pracy. Jedyną pokrewną instytucją prawną jest możliwość wykonywania pracy w formie telepracy, która w swojej naturze nie pokrywa się z potocznym rozumieniem pracy zdalnej.

Budzi to liczne wątpliwości w kontekście odpowiedzialności np. za:

- niewłaściwie warunki pracy w miejscu pracy zdalnej,
- wady/usterki sprzętu użytkowanego przez pracownika,
- błędy w nadzorze nad pracownikami.

Praca zdalna a definicja wypadku

Należy pamiętać, że:

1. pracodawca nie ma prawa bez zgody pracownika dokonywać jakichkolwiek kontroli jego miejsca pracy, gdy jest to np. mieszkanie prywatne;
2. pracodawca co do zasady powinien zapewnić pracownikowi sprzęt, np. laptop służbowy i wtedy on ponosi odpowiedzialność za stan powierzonego urządzenia;
3. pracodawca i pracownik mają obowiązek przy pracy zdalnej zarówno przestrzegać czasu pracy, jak i jego ewidencji.

Częstym problemem przy wypadkach na home office jest właśnie problem czasu pracy niepokrywającego się z ewidencją bądź zakresem umowy.

Np. praca biurowa po nocach

Procedura powypadkowa

Procedurę powypadkową uruchamia zgłoszenie wypadku przez poszkodowanego.

Zgłoszenia wypadku dokonuje poszkodowany, jeśli jego stan zdrowia na to pozwala. Pracownik, który uległ wypadkowi, niezwłocznie zawiadamia o tym fakcie swojego przełożonego, a świadczący pracę na innej podstawie – odpowiednie osoby reprezentujące podmiot, na rzecz którego świadczyły pracę.

Forma tego zgłoszenia jest uregulowana prawnie – może być to forma pisemna, ale też środki komunikacji na odległość, sms, mail, zgłoszenie ustne.

Pracowników zdalnych obowiązuje ta sama procedura!

Czynności po zaistnieniu wypadku

- ✓ powołanie zespołu powypadkowego
- ✓ ustalenie okoliczności wypadku
- ✓ zapoznanie poszkodowanego z treścią protokołu
- ✓ zatwierdzenie protokołu przez pracodawcę

Utrudnienia związane z pracą zdalną mogą tylko i wyłącznie wpływać na czas i sposób wykonania ww. czynności, a nie na ich zakres.

Komunikacja poszkodowanego z zespołem powypadkowym

Wypadek na home office = przepisy pozostają w mocy, nie ma przepisów szczególnych

Zdalne przesłuchanie – możliwe a wręcz wskazane, pewne problemy mogą wynikać z samej formy, ale dopuszcza się też dostanie zeznań jako korespondencyjnych czy uzupełnienie przez poszkodowanego w formie pisemnej.

COVID a formalności – w przypadku niemożliwości powołania zespołu powypadkowego można skorzystać z przedłużenia 14-dniowego terminu na ustalenie okoliczności, tak samo jak w przypadku utrudnionego kontaktu ze względu na odległość czy brak dostępu do środków komunikacji zdalnej.

COVID nie upoważnia do zbagatelizowania wypadku lub do zmiany obowiązujących procedur i sam w sobie nie jest też wystarczającym powodem wydłużenia terminów, a jedynie jego implikacji.

Odpowiedzialność za wypadki przy pracy

Odpowiedzialność karna

Art. 220 KK § 1. Kto, będąc odpowiedzialny za bezpieczeństwo i higienę pracy, nie dopełnia wynikającego stąd obowiązku i przez to naraża pracownika na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Odpowiedzialność cywilna

Pracownik, który doznał szkody w postaci uszczerbku na zdrowiu w wyniku wypadku przy pracy, może żądać od pracodawcy świadczenia odszkodowawczego na podstawie przepisów prawa cywilnego, jeżeli szkoda nie została w całości pokryta przez świadczenia z ustawy wypadkowej.

Odpowiedzialność mandatowa

Art. 283 KP ***[Wykroczenia przeciwko prawom pracownika związane z nieprzestrzeganiem przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy]***

§ 1. Kto, będąc odpowiedzialnym za stan bezpieczeństwa i higieny pracy albo kierując pracownikami lub innymi osobami fizycznymi, nie przestrzega przepisów lub zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, podlega karze grzywny od 1000 zł do 30 000 zł.

Przykłady wypadków przy pracy zdalnej

Przykład 1

Pracownik zdalny w piątek pod koniec dnia postanowił wypić lampkę wina i dokończyć kilka ostatnich spraw służbowych – przewrócił się i uszkodził łuk brwiowy. Na miejscu była policja i pogotowie ratunkowe.

Przykłady wypadków przy pracy zdalnej

Przykład 2

Pracownik zdalny oddalił się od komputera, cały czas prowadząc na słuchawkach służbowe spotkanie na TEAMS. Oparzył się w kuchni podczas przygotowywania owsianki.

Odmówiono wypłaty odszkodowania.

Przykłady wypadków przy pracy zdalnej

Przykład 3

Pracownik podczas wykonywania obowiązków służbowych na home office postanowił wejść na krzesło obrotowe na kółkach, żeby zdjąć z wysokiej półki segregator. Podczas tej czynności upadł na podłogę i złamał rękę.

Przykłady wypadków przy pracy zdalnej

Przykład 4

Mężczyzna podczas gestykulowania skaleczył się kartką papieru w oko.
Po czasie okazało się, że nastąpiło zakażenie na skutek uszkodzenia rogówki.
Została przyznana renta wypadkowa.

Zapraszamy do zadawania pytań

WEBINARIUM
DOSTĘPNE TAKŻE W

REKOMENDUJE

DZIENNIK
GAZETA PRAWNA

Postępowanie powypadkowe - ujęcie praktyczne

Kamil Sierzan
Główny Specjalista ds. BHP

WEBINARIUM
DOSTĘPNE TAKŻE W

REKOMENDUJE

DZIENNIK
GAZETA PRAWNA